

คุณภาพชีวิตการทำงานและการตระหนักรู้ที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อม
เพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท
**The Quality of Work Life and Awareness Affecting the Preparation for
Retirement of Government Personnel in Phaya Thai District**

สุนันtha ศรีมงคล,
ทองฟู ศิริวงศ์ และ สมพล ท่งหว่า
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
**Sunantha Srimongkol,
Tongfu Siri Wongse and Sompon Thungwha**
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: sunantha.smk@gmail.com

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท 2) เพื่อศึกษาการตระหนักรู้ของการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท 3) เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท 4) เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท 5) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท และ 6) เพื่อศึกษาการตระหนักรู้ที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรรัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท จำนวน 224 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมาน คือ t-Test, One-Way ANOVA และความถดถอยเชิงพหุคูณ ที่ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิตการทำงาน; การตระหนักรู้; การเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณ

* วันที่รับบทความ : 28 มีนาคม 2566; วันที่แก้ไขบทความ 27 เมษายน 2566; วันที่ตอบรับบทความ : 28 เมษายน 2566

Received: March 28 2023; Revised: April 27 2023; Accepted: April 28 2023

Abstracts

This independent study aimed to study 1) to study the quality of work life of a government personnel in Phaya Thai District 2) to study awareness of the readiness for retirement of a government personnel in Phaya Thai District 3) to study the readiness for retirement of government personnel in Phaya Thai District 4) To study preparation for retirement Classified by personal factors of a government personnel in Phaya Thai District 5) to study the quality of working life that affects retirement preparation of a government personnel in Phaya Thai District and 6) to study the awareness that sends affects on preparation for retirement of government personnel in Phaya Thai District

The sample group consisted of 224 customs who is the government personnel in Phaya Thai District. The research instrument used for collecting data was online questionnaires. The data were analyzed using descriptive statistics are frequency, percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics are t-Test, One-Way ANOVA, and Multiple regression analysis at the level of statistical significance 0.05

Keywords : The Quality of Work Life; Awareness; Preparation for Retirement

บทนำ

หลายประเทศทั่วโลกในขณะนี้กำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากรที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยได้รับผลกระทบจากหลายด้าน ทั้งอัตราการเกิดที่ลดลง ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการพัฒนาเศรษฐกิจทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีระดับการศึกษาสูงขึ้น สามารถให้เวลาในการทำงานมากกว่าการมีครอบครัว หรือมีบุตร รวมไปถึงความเจริญก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562 : 20) ประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านขนาด โครงสร้าง และการกระจายตัวของประชากร ปัจจุบันเป็นที่ทราบกันทั่วไปแล้วว่าประเทศไทยได้กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุไปแล้ว และกำลังจะก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ สมบูรณ์ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562 : 2)

สำหรับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณ ชีวิตระหว่างการทำงานก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการวางแผนก่อนการเกษียณได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีจะทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจในงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพของผลงาน ดังนั้นองค์กรจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากร เพื่อขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายสูงสุด (พรชนก ศรีข้า, 2555) บุคลากรที่มีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีจะมีความสุขในการทำงาน มีขวัญกำลังใจ ตระหนักได้ถึงความมั่นคงในหน้าที่การงาน รวมไปถึงมีความสมดุลระหว่างงานและชีวิตส่วนตัว นอกจากจะผลักดันให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ยังช่วยให้มีความพร้อมในการจัดการเรื่องต่าง ๆ ในชีวิต

จากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป วัยผู้ใหญ่ที่กำลังก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุมีแนวโน้มพึ่งพาตัวเองยามชรามากขึ้น เนื่องมาจากวิถีชีวิตที่สันโดษมากขึ้น การไม่ต้องการเป็นภาระให้ผู้อื่น รวมไปถึงนวัตกรรมต่าง ๆ ที่ถูกพัฒนาเพื่อผู้สูงอายุมีมากขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตหลังเกษียณอย่างมีคุณภาพได้ด้วยตนเองโดยจะต้องมีการวางแผนเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณไว้ล่วงหน้า เพราะเมื่อก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุแล้วมักพบปัญหาต่าง ๆ ตามมา (ปรมัตถ์, 2555, : 16) ดังนั้นการตระหนักรู้ถึงการเตรียมตัวให้พร้อมก่อนการเกษียณจึงเป็นเรื่องสำคัญ การตระหนักรู้จะทำให้เข้าใจสถานการณ์ของตนเองและสามารถวางแผนรับมือชีวิตหลังเกษียณได้อย่างทันท่วงที อย่างไรก็ตาม โดยธรรมชาติของสังคมไทยนั้นมักจะพึ่งพาอาศัยกัน ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำให้ผู้สูงอายุไม่ค่อยมีตระวังในเรื่องการวางแผนในการเกษียณ จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ที่ย่างเข้าสู่วัยเกษียณแล้วไม่มีการเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคต ซึ่งในความเป็นจริงเราไม่สามารถพึ่งพาแต่ผู้อื่นได้ การเตรียมความพร้อมไว้ก่อนย่อมดีกว่าการไม่เตรียมการใด ๆ (ญาณกร นิรันดร์, 2555 : 16)

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึง คุณภาพชีวิตการทำงานและการตระหนักรู้ที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของบุคลากร ส่งเสริมการตระหนักรู้ถึงการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณ ให้บุคลากรมีความพร้อมในการเตรียมตัวรับมือกับชีวิตหลังเกษียณได้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท
2. เพื่อศึกษาการตระหนักรู้ของการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท
3. เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท
4. เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท
5. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท
6. เพื่อศึกษาการตระหนักรู้ที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ บุคลากรรัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม จำนวนทั้งหมด 501 ราย โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบทราป จำนวนประชากรโดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และกำหนดระดับความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 โดยใช้สูตรการคำนวณของ (Taro Yamane, 1973) ซึ่งจากการคำนวณ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 213 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บตัวอย่างสำรองเพิ่มเติมอีกร้อยละ 5 ประมาณ 11 ตัวอย่าง เพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาดจากการเก็บตัวอย่างและป้องกันการตอบแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ ดังนั้นจึงมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 224 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยชุดแบบสอบถามมีลักษณะทั้งเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close Ended Questionnaire) และแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) ซึ่งลักษณะของคำถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม) มีจำนวน 8 ข้อ ดังนี้ 1. เพศ 2.อายุ 3.สถานภาพ 4.จำนวนบุตร 5.ประเภทตำแหน่งงาน 6.อายุงาน 7.รายได้ และ 8.ที่อยู่อาศัย

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน แบ่งออกเป็น 8 ด้าน ดังนี้ 1.ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม 2)สภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ 3.โอกาสในการพัฒนาสมรรถภาพของบุคคล 4.ความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน 5.การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน 6.ประชาธิปไตยในองค์กร 7.ความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และ 8.ความเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับการตระหนักรู้ต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1.ด้านสุขภาพกาย 2.ด้านสุขภาพจิต 3.ด้านเศรษฐกิจ และ 4.ด้านสังคม

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานและการตระหนักรู้ที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท ในครั้งนี้ ได้แบ่งลักษณะการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถาม โดยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท จำนวน 224 ตัวอย่าง โดยการตอบแบบสอบถามออนไลน์ผ่านทาง Google Form

ส่วนที่ 2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล จากข้อมูลที่ทำการศึกษาและรวบรวมไว้

4. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

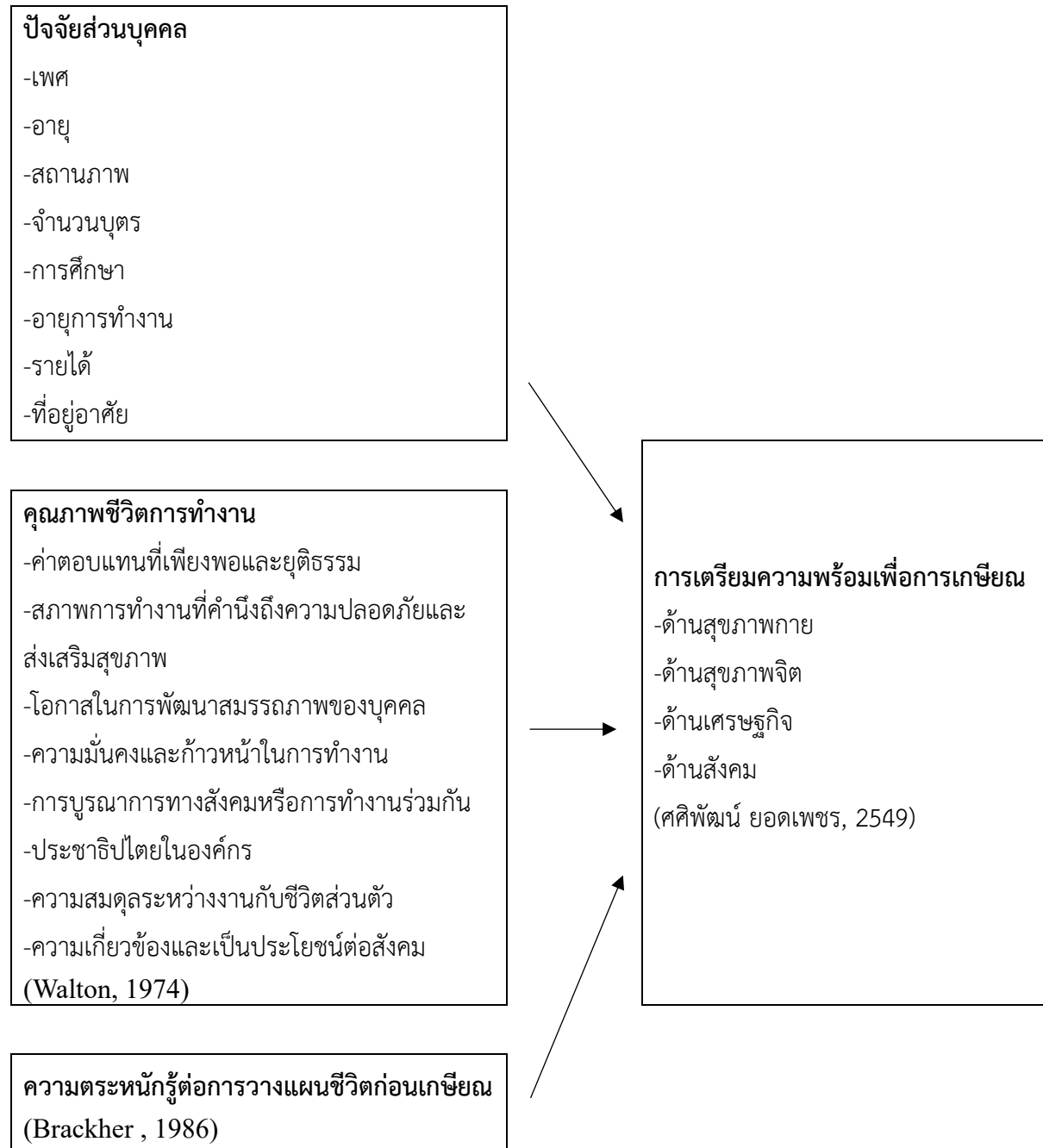
1) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม และ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิตการทำงาน, การตระหนักรู้ต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณ และการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณ สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน

สมมติฐานการวิจัย	สถิติที่ใช้
สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ, อายุ, สถานภาพ, จำนวนบุตร, สถานภาพตำแหน่ง, อายุงาน, รายได้, ที่อยู่อาศัย) ของผู้ตอบแบบสอบถาม	T-Test, One-Way ANOVA
สมมติฐานข้อที่ 2 คุณภาพชีวิตการทำงานมีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณ	การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)
สมมติฐานข้อที่ 3 การตระหนักรู้มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณ	

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท โดยรวมมีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการทำงานมีค่าเฉลี่ย 3.59 จัดอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.65 ด้านสภาพแวดล้อมการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ มีค่าเฉลี่ย 3.52 ด้านโอกาสในการพัฒนาสมรรถภาพของบุคคล มีค่าเฉลี่ย 3.50 ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 3.60 ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน มีค่าเฉลี่ย 3.67 ด้านประชาธิปไตยในองค์กร มีค่าเฉลี่ย 3.46 ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว มีค่าเฉลี่ย 3.61 และด้านความเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.70

ผลการวิเคราะห์การตระหนักรู้ต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท มีการตระหนักรู้ต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.97 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนี้ 1) คิดว่าจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อม มีค่าเฉลี่ย 4.19 2) การวางแผนควรทำตั้งแต่วัยทำงาน มีค่าเฉลี่ย 3.99 3) มีความกังวลหากไม่ได้มีการเตรียมความพร้อม มีค่าเฉลี่ย 3.94 4) การวางแผนจะส่งผลให้มีชีวิตเกษียณที่สบายใจและปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย 3.94 และ 5) มีการคำนึงและได้เริ่มดำเนินการตามแผน มีค่าเฉลี่ย 3.78

ผลการวิเคราะห์การเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท มีการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.54 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านสุขภาพกาย มีค่าเฉลี่ย 3.38 ด้านสุขภาพจิต มีค่าเฉลี่ย 3.58 ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ย 3.60 และ ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.59

ตาราง 1 การทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท แตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณแตกต่างกัน

ปัจจัยส่วนบุคคล	การเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณ		ผลการทดสอบสมมติฐาน
	สถิติ	P-value	
เพศ	F = 7.031	Sig = .001*	แตกต่าง
อายุ	F = .890	Sig = .447	ไม่แตกต่าง
สถานภาพ	F = 1.308	Sig = .273	ไม่แตกต่าง
จำนวนบุตร	F = .972	Sig = .407	ไม่แตกต่าง
ประเภทตำแหน่งงาน	F = 1.599	Sig = .204	ไม่แตกต่าง
อายุงาน	F = 3.204	Sig = .014*	แตกต่าง

รายได้	F = 1.367	Sig = .257	ไม่แตกต่าง
ที่อยู่อาศัย	F = 1.110	Sig = .353	ไม่แตกต่าง

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 1 ผลการทดสอบปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท แตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณแตกต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีภาพรวมการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ในด้านเศรษฐกิจและสังคม และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานแตกต่างกัน มีภาพรวมการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ในด้านสุขภาพกาย และด้านเศรษฐกิจ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ, สถานภาพ, จำนวนบุตร, ประเภทตำแหน่งงาน, รายได้ และที่อยู่อาศัย แตกต่างกัน มีภาพรวมการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตาราง 2 การทดสอบสมมติฐานที่ 2 คุณภาพชีวิตการทำงานมีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE(B)	Beta	t	Sig.
1. ค่าคงที่	1.297	.222		5.839	.000
2. ประชาธิปไตย	.131	.065	.163	2.015	.045
3. สมดุล	.209	.063	.239	3.304	.001
4. ค่าตอบแทน	.147	.065	.152	2.272	.024
5. มั่นคง	.138	.061	.172	2.270	.024

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 R²adjust = .349 F = 29.356 Sig = .000

จากตาราง 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน คุณภาพชีวิตการทำงานมีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท ได้แก่คุณภาพชีวิตการทำงานด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน และด้านประชาธิปไตยในองค์กร ตามลำดับ ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 สามารถอธิบายความผันแปรของการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท ได้ร้อยละ 34.9 (R²adjust = .349) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตาราง 3 การทดสอบสมมติฐานที่ 3 การตระหนักรู้มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE(B)	Beta	t	Sig.
1. ค่าคงที่	1.603	.218		7.344	.000
2. การตระหนักรู้	.488	.054	.517	9.009	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 $R^2_{\text{adjust}} = .268$ $F = 81.161$ Sig = .000

จากตาราง 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน การตระหนักรู้มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท พบว่า การตระหนักรู้ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท ซึ่งสามารถอธิบายความผันแปรของการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท ได้ร้อยละ 26.8 ($R^2_{\text{adjust}} = .268$) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย เท่ากับ 0.488 ระดับนัยสำคัญ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ, อายุ, สถานภาพ, จำนวนบุตร, ประเภทตำแหน่งงาน, อายุงาน, รายได้, ที่อยู่อาศัย) ของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท แตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณแตกต่างกัน พบว่า มีเพียงกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศและอายุงานแตกต่างกัน ที่จะมีการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 กล่าวคือเพศและอายุงานมีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณ อาจเป็นเพราะว่าประสบการณ์และการใช้ชีวิตที่ต่างกันของเพศชาย หญิง และอื่น ๆ รวมไปถึงการมีอายุงานที่สั่งสมมาทำให้มีกระบวนการคิดที่ต่างกันส่งผลต่อการวางแผนการใช้ชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวรัตน์ จันเพชร (2558 : 177) ที่ศึกษา การเตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพของกรมควบคุมโรค พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีการเตรียมความพร้อมเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพมากกว่าเพศชาย ในด้านสุขภาพและด้านเศรษฐกิจ สำหรับ, อายุ, สถานภาพ, จำนวนบุตร, ประเภทตำแหน่งงาน, รายได้ และที่อยู่อาศัย ที่แตกต่างกันไม่ได้ทำให้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา วิจิต (2558 : 108) ที่ศึกษา การเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุของพนักงานการเคหะแห่งชาติ : กรณีศึกษาพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานใหญ่ พบว่า ตำแหน่งปัจจุบัน สถานภาพสมรส และจำนวนบุตร ไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณ

สมมติฐานข้อที่ 2 คุณภาพชีวิตการทำงานมีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท ได้แก่ คุณภาพชีวิตการทำงานด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน และด้านประชาธิปไตยในองค์กร ตามลำดับ ทั้งนี้ในชีวิตการทำงาน หากสามารถหาสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัวได้ มีเวลาให้ตัวเองมากขึ้น จะส่งผลให้มีเวลาในการคิดวางแผนถึงชีวิตตนเองในภายภาคหน้าด้วย และอีกเรื่องที่สำคัญคือการเงิน หากมีปัญหาด้านการเงินมาก ยิ่งต้องรีบเตรียมพร้อมรับมือกับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหลังเกษียณ รวมไปถึงความก้าวหน้ามั่นคงในงาน และความยุติธรรมภายในองค์กร ที่จะส่งผลต่อพฤติกรรม การเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แสนคำนิ้ง ตรีฤกษ์ฤทธิ์ และคณะ (2557) ที่ศึกษา คุณภาพชีวิต และการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุของข้าราชการครู จังหวัดชลบุรี พบว่า การเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม ซึ่งการมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีย่อมมีความสัมพันธ์กับการมีคุณภาพชีวิตที่ดี นั่นหมายถึงมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณด้วยเช่นกัน และยังสอดคล้องกับ นิสร ใจชื่อ (2563) ที่ศึกษา แนวทางการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุให้กับทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร พบว่า องค์กรควรเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรขององค์กรตั้งแต่เริ่มต้นเข้ามาทำงานจนกระทั่งใกล้เกษียณอายุการทำงาน และส่งเสริมการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณของพนักงาน กล่าวคือ การจะเตรียมตัวเพื่อการเกษียณให้ดีต้องเริ่มต้นตั้งแต่วัยทำงาน ดังนั้นหากช่วงทำงานมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี ก็ย่อมส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณที่ดี

สมมติฐานข้อที่ 3 การตระหนักรู้มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท พบว่า การตระหนักรู้ต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อพฤติกรรม การเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณ กล่าวคือ ยิ่งบุคคลสามารถตระหนักรู้ได้ว่าการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณมีความสำคัญ ส่งผลให้สามารถดำเนินชีวิตหลังเกษียณได้อย่างไร้ความกังวล จะทำให้บุคคลมีความกระตือรือร้นที่จะคิด เตรียมการ วางแผนชีวิตหลังเกษียณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชร สุขโชค (2563) ที่ศึกษา การเตรียมความพร้อมวางแผนชีวิตเพื่อการเกษียณของพนักงานบริษัทเอกชนกลุ่มเจนเนอเรชั่นวาย พบว่า ความตระหนักรู้มีความสัมพันธ์กับการวางแผนชีวิตก่อนเข้าสู่วัยเกษียณ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเจนเนอเรชั่นวายเป็นกลุ่มที่มีลักษณะเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี และชอบวางแผนการใช้ชีวิตในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงาน พบว่า ถึงแม้คุณภาพชีวิตการทำงานในทุกด้านจะอยู่ในระดับมาก แต่อย่างไรก็ตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านประชาธิปไตยในองค์กร หน่วยงานควรปรับปรุงพัฒนาทั้งในแง่ของทัศนคติ พฤติกรรม รวมไปถึงกระบวนการทำงานของบุคลากรให้มีความเท่าเทียม ยุติธรรมให้มากขึ้นไปอีก เพื่อจะได้เป็นมาตรฐานที่ดีของหน่วยงานต่อไป

2. จากการศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณ พบว่า การเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพกายของบุคลากรมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด หน่วยงานควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้และกิจกรรมการดูแลสุขภาพกายอย่างสม่ำเสมอให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้บุคลากรสามารถดูแลสุขภาพได้ทั้งที่บ้านและที่ทำงาน รวมไปถึงการจัดสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อต่อสุขภาพของบุคลากรด้วย

3. จากการศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณ พบว่า การเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพกายของบุคลากรมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด หน่วยงานควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้และกิจกรรมการดูแลสุขภาพกายอย่างสม่ำเสมอให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้บุคลากรสามารถดูแลสุขภาพได้ทั้งที่บ้านและที่ทำงาน รวมไปถึงการจัดสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อต่อสุขภาพของบุคลากรด้วย

4. จากการศึกษาพบว่า การตระหนักรู้มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณ หน่วยงานจึงควรสนับสนุนให้เกิดการส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณให้บุคลากรผ่านโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ

5. จากการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการให้การรัฐบาลหรือหน่วยงานสนับสนุนสวัสดิการหรือนโยบายเพื่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณ หน่วยงานควรมีแนวทางส่งเสริมการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณให้มากขึ้น โดยเฉพาะการมีสวัสดิการที่ดี เหมาะสมกับการเตรียมตัวเพื่อการเกษียณและสามารถกระจายสวัสดิการได้อย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา คุณภาพชีวิตการทำงานและการตระหนักรู้ที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรภาครัฐแห่งหนึ่ง เขตพญาไท โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจ ในการวิจัยครั้งถัดไปควรทำวิจัยเชิงคุณภาพประกอบด้วย และเพิ่มการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมืออีกชิ้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. จากการศึกษาจะเห็นได้ว่านอกจากคุณภาพชีวิตการทำงานและการตระหนักรู้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณ เช่น ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ในการศึกษาครั้งถัดไปจึงควรพิจารณาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทขององค์กร

3. การศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรภาครัฐเพียงอย่าง ในการศึกษาครั้งถัดไปควรเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างในภาคเอกชน เพื่อดูความแตกต่างของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 องค์กร หรืออาจทำการวิจัยเชิงเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณของบุคลากรจากภาครัฐและภาคเอกชนว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร

4. จากการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการให้การรัฐบาลหรือหน่วยงานสนับสนุนสวัสดิการหรือนโยบายเพื่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณ หน่วยงานควรมีแนวทางส่งเสริมการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณให้มากขึ้น โดยเฉพาะการมีสวัสดิการที่ดี เหมาะสมกับการเตรียมตัวเพื่อการเกษียณและสามารถกระจายสวัสดิการได้อย่างทั่วถึง

เอกสารอ้างอิง

- ญาณกร นิรันดร์. (2555). *เกษียณเป็นมีแต่สุขกับรวย*. กรุงเทพมหานคร: ไพลิน.
- นวรรตน์ จันเพชร. (2558). *การเตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพของกรมควบคุมโรค*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิสรา ใจชื่อ. (2563). *แนวทางการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุให้กับทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร*. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสารคาม. 39 (4), 30-41.
- ปารวีร์ บุชบาศรี. (2555). *ความตระหนักรู้และทัศนคติของผู้บริหารและพนักงานต่อการประชาสัมพันธ์ภายในของบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน)*. การค้นคว้าอิสระ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ปรมัตถ์. (2555). *เตรียมพร้อมใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าในวัยเกษียณ*. กรุงเทพมหานคร : ไพลิน.
- พัชรี สุขโชค. (2563). *การเตรียมความพร้อมวางแผนชีวิตเพื่อการเกษียณของพนักงานบริษัทเอกชน กลุ่มเจนเนอเรชั่นวาย*. การค้นคว้าอิสระสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรชนก ศรีขำ. (2555). *คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานห้างเทสโก้ โลตัส*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกริก.

- วันรัฐ จิตชัย. (2563). การศึกษาปัจจัยภายในองค์กรที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานฝ่าย
ประเมินราคาหลักประกัน ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน). การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- วิมลพรรณ อาภาเวท และฉันทนา ปาปัดถา. (2554). ความตระหนัก ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมต่อปัญหา
สภาวะโลกร้อนของประชาชนกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). รายงานการศึกษาลผลกระทบจากการ
เปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร และข้อเสนอเชิงนโยบายต่อการพัฒนาประเทศจากผลการคาด
ประมาณประชากรของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ.
- แสนคำนิง ตรีฤกษ์ฤทธิ์, ชีพสมน รังสยาธร และอภิญญา หิรัญวงษ์. (2557). คุณภาพชีวิต และการเตรียมความ
พร้อมก่อนการเกษียณอายุของข้าราชการครู จังหวัดชลบุรี. ว. เกษตรศาสตร์ (สังคม). 35 (3), 460-
471.
- อังคณา วิจิต. (2558). การเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุของพนักงานการเคหะแห่งชาติ : กรณีศึกษา
พนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานใหญ่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.